

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Факультет економічних наук
Кафедра економічної теорії

Кваліфікаційна робота
Освітній ступінь - бакалавр
на тему: **«Роль банківської системи в післявоєнній відбудові України»**

Підготував:
студент БП-4, спеціальності
051 Економіка
Павлов Данило Сергійович
Науковий керівник:
Біла І. С.

Київ - 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ.....	6
1.1 Значення фінансової стійкості для функціонування банківської системи.....	6
1.2 Роль банківської системи у функціонуванні економіки.....	10
1.3 Роль банківської системи у відбудові економіки після війни.....	13
Висновки до розділу 1.	16
РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ.....	18
2.1 Тенденції та проблеми функціонування вітчизняної банківської системи до війни в Україні	18
2.2 Вплив військової агресії рф на функціонування комерційних банків.....	22
2.3 Підтримка економіки Національним банком України під час війни.....	29
Висновки до розділу 2.....	36
РОЗДІЛ 3. БАНКІВСЬКА СИСТЕМА ЯК ФАКТОР ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ.....	38
3.1 Рекомендації щодо забезпечення стійкості, ліквідності та довіри до банківської системи.....	38
3.2 Рекомендовані заходи щодо підтримки кредитування реалізації економічних проектів та інвестицій.....	41
Висновки до розділу 3.....	43
ВИСНОВКИ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	49

ВСТУП

Актуальність теми. Післявоєнна відбудова була важливим етапом в історії багатьох країн. Багато країн, які брали участь у Другій світовій війні, зазнали значних руйнувань і збитків у різних сферах, включаючи економіку та інфраструктуру. У цьому контексті банківська система грала важливу роль у відновленні економіки і створенні умов для подальшого розвитку.

Однією з головних ролей банківської системи в післявоєнній відбудові було забезпечення фінансування відновлювальних проєктів. Банки надавали позики для відновлення руйнованих підприємств, будівництва нових доріг, мостів та інфраструктури, а також підтримували аграрний сектор. Це дозволило країнам зосередитися на підтримці розвитку господарства та зменшенні економічної залежності від інших країн.

Додатково, банківська система забезпечувала стабільність фінансового сектору в цілому. Банки відновлювали свою діяльність, забезпечували депозитарну базу і кредитування населення та підприємств, що було необхідним для стабільності економіки в цілому. Крім того, банківська система забезпечувала фінансову підтримку держави, наприклад, шляхом покупки облігацій, що було важливо для забезпечення необхідних ресурсів для післявоєнної відбудови.

Загалом, банківська система відіграла важливу роль у післявоєнній відбудові, забезпечивши фінансову підтримку та необхідний капітал для розвитку економіки. Завдяки банкам, підприємства та індивідуальні підприємці отримали доступ до кредитів, що дозволило їм запуснути виробництва та збільшити обсяги виробництва. Крім того, банки забезпечили збереження грошових коштів та здійснення платіжних операцій, що було важливо для стабілізації економіки та відновлення повсякденного життя.

У багатьох країнах післявоєнний період супроводжувався великим інфляційним тиском та іншими фінансовими проблемами, що призвело до нестабільності фінансової системи. У цих умовах банки відіграли важливу роль у забезпеченні стабільності, шляхом встановлення регуляторних механізмів та запровадження нових інструментів ризик-менеджменту.

Отже, можна стверджувати, що банківська система відіграла важливу роль у післявоєнній відбудові, сприяючи розвитку економіки та забезпеченню стабільності фінансової системи.

Тема є дуже актуальною, оскільки відбудова після Другої світової війни вимагала значних зусиль і ресурсів для відновлення зруйнованої інфраструктури, економіки та соціальної сфери. Банківська система в цьому процесі відіграла важливу роль, забезпечивши фінансування відновлення та розвитку економіки. На сьогоднішній день тема залишається актуальною, оскільки відбудова після конфліктів та кризи все ще є складним завданням для багатьох країн, і банківська система є одним з ключових гравців у цьому процесі.

Об'єктом дослідження є банківська система країни;

Предметом дослідження є теоретичні та прикладні аспекти дослідження стану банківської системи в післявоєнний період.

Метою дослідження є виявити стан банківської системи в післявоєнній відбудові та розвитку вітчизняної банківської системи, а також дослідження банківської системи як фактору повоєнної відбудови.

Завдання дослідження:

- дослідити значення фінансової стійкості для функціонування банківської системи;
- проаналізувати роль банківської системи у функціонуванні економіки;
- охарактеризувати роль банківської системи у відбудові економіки після війни;

- дослідити тенденції та проблеми функціонування вітчизняної банківської системи до війни в Україні Проаналізувати роль Національного банку України у регулюванні діяльності банківської системи.

- визначити вплив військової агресії РФ на функціонування комерційних банків;

- окреслити підтримку економіки Національним банком України під час війни;

- надати рекомендації щодо забезпечення стійкості, ліквідності та довіри до банківської системи;

- запропонувати заходи щодо підтримки кредитування реалізації економічних проектів та інвестицій.

Методи дослідження. В рамках роботи було використано загальнонаукові методи, а саме: метод аналізу, метод індукції та дедукції, метод синтезу, метод порівняння та інші.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розкритті специфіки функціонування банківської системи України на тлі повномасштабного вторгнення РФ в Україну.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що результати дослідження можна використати для забезпечення надійної повоєнної відбудови банківської системи, а також для подальших досліджень в сфері банківської справи.

Структура роботи: Робота складається зі вступу, трьох розділів, восьми підрозділів, висновку та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 50 сторінок.

РОЗДІЛ 1. СТАН БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

1.1 Значення фінансової стійкості для функціонування банківської системи

Стан банківської системи в післявоєнний період залежав від багатьох чинників, зокрема від економічного становища країни, рівня руйнування міст та інфраструктури, наявності ресурсів для відновлення, а також від стану банківської системи до війни.

У багатьох країнах, які брали участь у Другій світовій війні, банківська система була серйозно пошкоджена. Багато банків були знищені або зазнали значних збитків, внаслідок чого стали неліквідними або втратили довіру своїх клієнтів. Окрім того, після війни у багатьох країнах відбувалася гіперінфляція, що призводило до дезорієнтації та незахищеності грошових коштів.

У таких умовах, для відновлення банківської системи, держави вживали різних заходів, зокрема [22, с. 282]:

1. Націоналізація банків: у деяких країнах було проведено націоналізацію приватних банків, з метою забезпечення стабільності фінансової системи та відновлення довіри до банківських установ.

2. Запровадження державного регулювання: держави почали активніше втручатися у діяльність банків, з метою забезпечення стійкості та ліквідності банківської системи.

3. Підтримка кредитування: держави надавали різні стимули та допомогу для підтримки кредитування, що сприяло відновленню економіки після війни.

Фінансова стійкість є ключовим фактором для ефективного та стабільного функціонування банківської системи. Це означає, що банки повинні мати достатні фінансові ресурси та контролювати ризики, щоб вони могли довго і стабільно працювати на ринку.

Ось деякі з головних причин, чому фінансова стійкість важлива для банківської системи [26, с. 96]:

1. Забезпечення довіри клієнтів. Фінансова стійкість банку забезпечує довіру клієнтів і інших зацікавлених сторін до банку. Це дозволяє банку приваблювати депозити та інші види фінансових інвестицій.

2. Зменшення ризиків банку. Банк з фінансовою стійкістю може краще контролювати свої ризики та уникати фінансових стресів. Це означає, що банк може зберігати достатні резерви для випадку виникнення несприятливих ситуацій та зниження ризиків для своїх клієнтів.

3. Підтримка економіки. Фінансова стійкість банку є важливою для підтримки економіки країни. Банки зможуть надавати кредити та фінансування підприємствам та промисловим підприємствам, щоб допомогти їм розвиватися та інвестувати в нові технології.

4. Захист від фінансової кризи. Фінансово стійкі банки можуть легше пережити фінансові кризи та інші економічні турбулентності. Вони можуть допомагати стабілізувати економіку країни та забезпечувати позитивний вклад у розвиток секторів та господарства в цілому.

5. Довіра клієнтів. Фінансово стійкі банки мають більшу довіру своїх клієнтів, оскільки вони вважаються надійними і безпечними для збереження своїх коштів. Це дозволяє таким банкам приваблювати нових клієнтів та збільшувати свій вклад на ринку.

6. Кредитні можливості. Фінансово стійкі банки можуть надавати більше кредитів та інвестицій за більш вигідними умовами. Це стимулює економіку та підтримує розвиток підприємництва та інших секторів.

7. Забезпечення платежів та операцій. Фінансово стійкі банки можуть забезпечувати стабільну та безпечну оплату за товари та послуги, що сприяє розвитку торгівлі та бізнесу в цілому. Крім того, наявність стійкої фінансової бази та добре розвинутих механізмів управління ризиками може додатково підвищити рівень довіри клієнтів до банку. Клієнти, які мають довіру до свого банку, можуть бути більш схильні до використання його послуг, включаючи кредити, інвестиції та інші фінансові продукти, що може збільшити прибуток банку та зміцнити його позиції на ринку.

Проте, важливо пам'ятати, що довіра клієнтів до банку може бути швидко підірвана в разі порушень фінансової дисципліни, недостатньої охайності в управлінні ризиками та забезпеченні безпеки фінансових транзакцій. Тому фінансово стійкі банки повинні забезпечувати високий рівень довіри своїм клієнтам шляхом дотримання високих стандартів управління ризиками та фінансової дисципліни.

8. Розвиток фінансової системи. Фінансово стійкі банки можуть стимулювати розвиток фінансової системи країни, сприяючи розвитку інноваційних продуктів та послуг, що підвищує ефективність функціонування економіки в цілому. Банки можуть залучати інвестиції для розвитку інноваційних продуктів та послуг, а також сприяти розвитку ринку капіталу. Крім того, банки можуть розробляти нові фінансові продукти та послуги, які відповідають на потреби ринку та дозволяють більш ефективно використовувати фінансові ресурси.

Таблиця 1.1

Значення фінансової стійкості для функціонування банківської системи

Значення фінансової стійкості для банківської системи	Опис
Забезпечення довіри клієнтів	Фінансова стійкість банку забезпечує довіру клієнтів та інших зацікавлених сторін до банку. Це дозволяє банку приваблювати депозити та інші види фінансових інвестицій.
Захист від фінансової кризи	Фінансово стійкі банки можуть легше пережити фінансові кризи та інші економічні турбулентності. Вони можуть допомагати стабілізувати економіку країни та забезпечувати позитивний вклад у розвиток суспільства.
Забезпечення стабільності економіки	Банківська система забезпечує фінансування для економіки, зокрема для розвитку підприємств та забезпечення робочих місць. Фінансово стійкі банки можуть надавати більш довгострокові кредити для розвитку бізнесу та інфраструктури, що дозволяє сприяти стабільному розвитку економіки країни.
Забезпечення ліквідності	Банківська система забезпечує ліквідність на фінансовому ринку. Це означає, що банки можуть надавати позики та здійснювати операції зі збереженням фінансової стійкості. Без ліквідності банки не можуть надавати кредити, що призводить до зменшення обсягів позик та зупинки економіки.
Розвиток фінансового ринку	Банківська система є важливим елементом фінансового ринку та допомагає в розвитку фінансових інструментів

Значення фінансової стійкості для функціонування банківської системи полягає в забезпеченні стійкості та надійності фінансових

інституцій, що дозволяє забезпечити довіру клієнтів, стабільність фінансової системи та сприяти розвитку економіки країни.

Таблиця 1.2

Важливі показники фінансової стійкості банківської системи

Показник	Значення	Опис
Капітал	Високий	Достатній рівень капіталу, що забезпечує покриття ризиків
Ліквідність	Висока	Здатність банків до забезпечення надходжень та оплати зобов'язань
Активи	Різноманітні	Диверсифікація активів для зниження ризиків
Дохідність	Позитивна	Здатність банків до генерації прибутку
Кредитний ризик	Низький	Контроль над ризиком неповернення кредитів
Регулювання	Ефективне	Ефективна система регулювання та нагляду
Довіра	Висока	Довіра клієнтів та ринкових учасників у банківську систему

Зазначені показники вказують на важливі аспекти фінансової стійкості, які допомагають банківській системі ефективно функціонувати та зберігати довіру громадськості. Високий рівень капіталу та ліквідності дозволяють банкам уникати фінансових труднощів, а різноманітність активів та ефективне регулювання допомагають знизити ризики та забезпечити стабільність.

Таблиця 1.3

Значення фінансової стійкості для функціонування банківської системи

Аспект	Значення
Надійність депозитів	Фінансова стійкість забезпечує довіру клієнтів до банків, що є важливим для збереження депозитів та залучення нових
Ліквідність	Банки повинні мати достатню кількість ліквідних активів для виплати клієнтам та забезпечення функціонування
Управління ризиками	Фінансово стійкі банки мають ефективні системи управління ризиками, що знижує ймовірність фінансових труднощів
Запобігання фінансовим кризам	Фінансова стійкість допомагає запобігати виникненню системних ризиків та фінансових криз
Макроекономічна стабільність	Банківська система є важливим компонентом макроекономічної стабільності, і фінансова стійкість сприяє збалансованому економічному зростанню

Данна таблиця демонструє, що фінансова стійкість є ключовим фактором для забезпечення надійного та ефективного функціонування банківської системи.

1.2 Роль банківської системи у функціонуванні економіки

Банківська система відіграє важливу роль у функціонуванні економіки наступним чином [32, с. 105]:

1. Забезпечення фінансування. Банки забезпечують кредитування індивідуальних клієнтів, підприємств та уряду. Це допомагає підтримувати

економіку, сприяє розвитку нових проектів, розширенню виробництва та створенню нових робочих місць.

2. Зберігання коштів. Банки забезпечують зберігання коштів клієнтів, що дозволяє зберігати їх безпечно та легко отримувати доступ до них за необхідності. Банки також забезпечують захист коштів клієнтів від шахрайства та крадіжки, що є важливим для забезпечення довіри клієнтів до банківської системи.

3. Обслуговування платіжних операцій. Банки забезпечують зручні та швидкі платіжні операції, що дозволяє розраховуватися без готівки, що є зручним та безпечним для клієнтів. Для забезпечення безпеки та зручності, банки використовують різні системи електронних платежів, такі як мобільні додатки, інтернет-банкінг, платіжні термінали тощо. Крім того, банки забезпечують можливість використання банківських карток для безготівкових платежів у різних магазинах та сервісах.

4. Забезпечення валютних операцій. Банки забезпечують конвертацію валют, що дозволяє підприємствам та індивідуальним клієнтам проводити міжнародні операції. Банки також виконують роль посередника у валютних операціях між клієнтами, забезпечуючи обмін різних валют на встановленому курсі

5. Здійснення інвестицій. Банки забезпечують фінансування проектів та інвестиції в різні види активів, такі як цінні папери, акції та нерухомість.

Додатково, банки можуть інвестувати в різні види проектів та бізнесів, що мають потенціал для прибутковості та збільшення капіталу банку. Однак, такі інвестиції повинні бути проведені з обережністю та відповідати регулятивним вимогам та стандартам, щоб забезпечити надійність та стійкість банківської системи.

6. Розроблення фінансових продуктів. Банки розробляють та надають різноманітні фінансові продукти, такі як кредитні картки, кредити

на нерухомість, іпотечні кредити тощо. Національний банк України не безпосередньо займається розробленням фінансових продуктів, це є функцією комерційних банків. Однак, НБУ може встановлювати вимоги до фінансових продуктів, що надаються банками, зокрема, щодо їхньої безпеки та відповідності законодавству. Крім того, НБУ може здійснювати контроль за дотриманням комерційними банками встановлених вимог та рекомендацій щодо надання фінансових продуктів.

Отже, банківська система є важливим елементом фінансової інфраструктури країни, який забезпечує фінансування, зберігання коштів, надання фінансових послуг та розвиток інвестиційного середовища. Банки грають ключову роль у функціонуванні економіки, допомагаючи забезпечувати доступність кредитів та інших фінансових інструментів для господарських суб'єктів і населення. Вони також забезпечують безпеку та стійкість фінансової системи, ризиковість операцій зменшуючи за допомогою різноманітних методів, включаючи страхування, диверсифікацію портфеля та використання резервів.

Банки також відіграють важливу роль у стимулюванні економічного зростання, фінансуючи нові підприємства та інвестиційні проекти, що забезпечує розвиток інфраструктури та підтримує зайнятість. Крім того, банки можуть відігравати роль посередника між різними економічними суб'єктами, що допомагає забезпечити ефективний рух фінансових ресурсів у економіці.

Таким чином, банківська система є ключовим елементом функціонування економіки, який забезпечує стійкість, доступність фінансових послуг та стимулює економічне зростання.

Банківська система грає важливу роль у функціонуванні економіки країни, забезпечуючи фінансову підтримку підприємств та інших учасників економічного процесу. На макроекономічному рівні, банки забезпечують

кредитування підприємств, яке є необхідним для їх розвитку та забезпечення збалансованого економічного зростання [27, с. 15].

Крім того, банки забезпечують механізми зберігання коштів та їх переказу між різними учасниками економічного процесу. Банківська система є також важливим чинником фінансової стабільності країни, забезпечуючи функціонування платіжної системи та інших фінансових інструментів.

Банківська система також є ключовим фактором привабливості країни для іноземних інвесторів. Наявність стабільної та надійної банківської системи забезпечує іноземним інвесторам відчуття захищеності своїх інвестицій та збільшує їхній інтерес до співпраці з підприємствами країни.

Таблиця 1.4

Роль банківської системи у функціонуванні економіки

Роль банківської системи	Опис
Фінансування економіки	Банки забезпечують позики та кредити для фірм та індивідуальних клієнтів для фінансування різних проектів.
Зберігання коштів	Банки надають можливість зберігання коштів клієнтів у різних формах, таких як поточні рахунки, депозитні рахунки, банківські сейфи тощо.
Розрахунковий центр	Банки забезпечують безпечні та ефективні розрахунки між різними фірмами та індивідуальними клієнтами, що допомагає підтримувати ефективність економіки.
Фінансова стабільність	Банки зобов'язані забезпечувати фінансову стабільність, що допомагає підтримувати довіру клієнтів та забезпечує стабільність економіки.

Канал комунікації	Банки є важливим каналом комунікації між різними учасниками економіки, допомагаючи вирішувати проблеми та підтримувати співпрацю.
-------------------	---

Отже, банківська система є важливим чинником економічного розвитку країни, що забезпечує необхідну фінансову інфраструктуру та сприяє підтримці економічного зростання.

1.3 Роль банківської системи у відбудові економіки після війни

Роль банківської системи у відбудові економіки після війни була важливою, оскільки вона забезпечувала необхідні фінансові ресурси для відновлення інфраструктури та розвитку промисловості. Після війни банківська система стала однією з найважливіших галузей економіки, яка забезпечувала фінансову стабільність та розміщення капіталу у відновленні економіки [29, с. 110].

Банки активно відігравали роль у фінансуванні реконструкції та відбудови інфраструктури, що постраждала від війни. Вони надавали кредити для будівництва доріг, мостів, житлових будівель та промислових об'єктів. Банки стимулювали розвиток підприємництва, надаючи кредити підприємствам для придбання сировини, виробництва товарів та їх збуту.

Уряди багатьох країн вживали заходів для підтримки банківської системи, наприклад, шляхом введення гарантованого депозитного забезпечення, яке стимулювало громадянський захист своїх заощаджень та збереження довіри до банків.

Також було введено різноманітні програми фінансової підтримки відновлення та розвитку економіки, які допомагали підприємствам отримувати кредити на вигідних умовах.

Роль банківської системи відбудові економіки після війни [24, с. 45]:

- Надання кредитів та фінансової допомоги для відновлення інфраструктури. Національний банк України може надавати кредити та фінансову допомогу для відновлення інфраструктури країни. Це може включати фінансування проектів з будівництва доріг, мостів, аеропортів, залізниць та інших важливих об'єктів, що сприятимуть розвитку економіки та покращенню якості життя громадян.

- Підтримка розвитку нових підприємств та збільшення обсягів виробництва. Щоб забезпечити розвиток економіки країни, Національний банк може здійснювати підтримку розвитку нових підприємств та збільшення обсягів виробництва шляхом надання кредитів та фінансової підтримки. НБУ може також сприяти створенню сприятливих умов для бізнесу, наприклад, зменшення бюрократичних перешкод та розробка інвестиційної політики. Це може стимулювати розвиток економіки та підвищення рівня життя населення.

- Фінансування важливих соціальних програм, таких як житлове будівництво та охорона здоров'я. Наприклад, уряд може залучати кредитні ресурси від НБУ для фінансування програм житлового будівництва чи охорони здоров'я через банки, які здійснюють кредитування цих галузей.

- Націоналізація банків для забезпечення контролю за фінансовою системою та розподілу капіталу на відновлення економіки. Однак, націоналізація банків також може мати негативний вплив на інвестиційний клімат та спричинити недовіру відносно ефективності приватної власності. Тому перед прийняттям рішення про націоналізацію банку, необхідно ретельно оцінити всі наслідки цього кроку та розглянути інші можливі варіанти розв'язання проблеми [25, с. 78]

- Створення нових банків та фінансових інституцій для підтримки розвитку підприємництва та залучення іноземних інвестицій. Національний банк України може створювати нові банки та фінансові

інституції з метою підтримки розвитку підприємництва та залучення іноземних інвестицій. Наприклад, можуть бути створені спеціалізовані банки, які будуть спрямовані на підтримку певних галузей економіки, таких як сільське господарство, енергетика, транспорт та інші. Такі банки можуть забезпечувати підтримку за допомогою надання кредитів, консультацій та інших фінансових послуг. Крім того, Національний банк України може створювати фінансові інструменти, які забезпечують підтримку розвитку підприємництва та залучення іноземних інвестицій. Наприклад, можуть бути створені інвестиційні фонди, які залучатимуть кошти від іноземних інвесторів та інвестуватимуть їх у вітчизняні проекти. Такі фонди можуть сприяти розвитку економіки та залученню нових інвестиційних можливостей в Україні [28, с. 78]

- **Забезпечення стабільності та надійності банківської системи** для залучення депозитів та забезпечення фінансової стабільності в країні. Ця функція включає в себе проведення регулярних аудитів та інспекцій банків з метою виявлення можливих ризиків та проблем у діяльності банків. Також НБУ встановлює обов'язкові вимоги до діяльності банків, що сприяє забезпеченню їх фінансової стійкості та надійності. Це, в свою чергу, сприяє залученню депозитів та забезпеченню фінансової стабільності в країні, оскільки клієнти більш готові довіряти свої гроші банкам, які мають високу репутацію та стійкість.

Отже, банківська система мала важливу роль у відбудові економіки після війни, забезпечуючи необхідні фінансові ресурси для розвитку та відновлення інфраструктури, підприємств та підтримки громадян.

Висновки до розділу 1

1. Фінансова стійкість є надзвичайно важливим елементом для ефективного функціонування будь-якої банківської системи. Вона гарантує

надійність та довіру до банків, що дозволяє їм забезпечити фінансові послуги та здійснювати операції на ринку. Фінансова стійкість забезпечує здатність банківської системи витримувати зовнішні та внутрішні стресові ситуації, такі як економічні кризи, фінансові збої або неплатоспроможність клієнтів. Вона залежить від різних факторів, таких як капіталізація банків, якість активів, системи управління ризиками та ефективне регулювання та нагляд. Без належної фінансової стійкості банківської системи, існує ризик поширення фінансових криз і загрози стабільності економіки.

2. Банківська система відіграє важливу роль у функціонуванні економіки. Вона забезпечує канали фінансування для підприємств та приватних осіб, дозволяючи їм здійснювати інвестиції, розширювати бізнес та споживати. Банки надають різні фінансові послуги, такі як кредитування, зберігання коштів, грошові перекази та інвестиційні послуги, що сприяють розвитку економіки. Вони також допомагають розподіляти ризики та забезпечують ліквідність на ринку, забезпечуючи платежі та функціонування фінансової системи. Банківська система також виконує функцію перетворення скорочених термінів фінансування на довгострокові кредити, що сприяє економічному зростанню та стимулює інвестиційну діяльність.

3. Банківська система відіграла ключову роль у фінансовому відновленні після війни. Вона забезпечувала необхідні фінансові ресурси для відновлення постраждалих країн, надавала кредити підприємствам та підтримувала інвестиційну активність. Банки стимулювали економічне відновлення, надаючи фінансову підтримку та сприяючи встановленню стабільності.

А також вона, сприяла зміцненню міжнародних економічних відносин після війни. Банки надавали міжнародні кредити та фінансову допомогу країнам, що потребували відбудови. Це сприяло відновленню

торгівлі та економічному зростанню на глобальному рівні. Банківська система також відіграла важливу роль у створенні нових міжнародних фінансових інституцій, таких як Міжнародний валютний фонд та Світовий банк, які забезпечували фінансову допомогу країнам і сприяли економічному відновленню. Банківська система сприяла створенню нових фінансових інструментів та інновацій, які сприяли відбудові економіки. Вона стала платформою для розвитку нових фінансових послуг, таких як кредитні картки, іпотечні кредити та інші форми фінансування. Ці інструменти допомагали підтримувати попит на товари та послуги, стимулювати інвестиції та сприяли економічному зростанню.

РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

2.1 Тенденції та проблеми функціонування вітчизняної банківської системи до війни в Україні

Держава відіграє важливу роль в регулюванні діяльності банківської системи. Її основні завдання - забезпечення стабільності фінансової системи, захист інтересів депозитаріїв та інших клієнтів банків, а також підтримка економічного розвитку країни.

Один із найважливіших інструментів, яким користується держава, щоб забезпечити стабільність банківської системи, - це регулювання та нагляд за діяльністю банків. Наприклад, держава може встановлювати вимоги до рівня капіталу та ліквідності банків, щоб забезпечити їхню стійкість в умовах фінансової кризи. Також держава може регулювати відсоткові ставки, які банки можуть надавати на депозити та кредити, щоб забезпечити адекватну ринкову конкуренцію [31, с. 3].

Держава також може забезпечувати захист інтересів депозитаріїв та інших клієнтів банків, наприклад, шляхом встановлення страхових фондів, які компенсують втрати клієнтів в разі банкрутства банків.

Нарешті, держава може підтримувати економічний розвиток країни, шляхом забезпечення фінансування банками підприємств та інших суб'єктів господарювання, а також регулювання кредитної політики банків залежно від потреб економіки.

Отже, роль держави в регулюванні діяльності банківської системи полягає в забезпеченні стійкості фінансової системи, захисті інтересів клієнтів банків, забезпеченні економічного розвитку країни та забезпеченні адекватної конкуренції на ринку банківських послуг. Важливо, щоб державні органи виконували свої функції ефективно та незалежно, а також співпрацювали з банками та іншими учасниками ринку, щоб забезпечити стабільність та розвиток банківської системи в цілому.

Нормативно-правове регулювання діяльності банківської системи є важливим елементом її функціонування. Воно передбачає прийняття законів, постанов, розпоряджень та інших нормативних актів, що встановлюють правила та умови здійснення банківської діяльності,

регулюють взаємовідносини між банками та їх клієнтами, а також забезпечують захист прав та інтересів учасників ринку [2, с. 218].

Нормативно-правове регулювання діяльності банківської системи здійснюється на різних рівнях, як на міжнародному, так і на національному рівнях. На міжнародному рівні, наприклад, існують нормативні акти, прийняті Міжнародним валютним фондом та Базельським комітетом з банківського нагляду, які визначають міжнародні стандарти та рекомендації щодо регулювання діяльності банківської системи.

На національному рівні нормативно-правове регулювання здійснюється через прийняття законів та розпоряджень з боку відповідних органів влади. Наприклад, в Україні діяльність банківської системи регулюється Національним банком України, який приймає різні нормативно-правові акти, такі як закони, постанови, інструкції, що встановлюють правила та умови здійснення банківської діяльності.

Нормативно-правове регулювання також передбачає контроль та нагляд за діяльністю банківської системи з боку державних органів, які мають право встановлю [9, с. 36]

Контроль та нагляд за діяльністю банківської системи з боку державних органів є важливою складовою нормативно-правового регулювання банківської діяльності. Державні органи встановлюють правила та процедури проведення контролю та нагляду за діяльністю банків, а також мають право приймати заходи щодо захисту інтересів держави та її громадян від негативних наслідків недостатнього контролю за банківською діяльністю [5, с. 43].

В Україні контроль та нагляд за діяльністю банків здійснюється Національним банком України. Цей орган має право встановлювати вимоги до банківської діяльності, проводити перевірки, контролювати виконання банками законодавства та нормативних актів, а також застосовувати заходи до недобросовісних банків.

Для забезпечення ефективного контролю та нагляду за діяльністю банківської системи використовуються різноманітні інструменти, такі як [7, с. 98].

- Ліцензування банків: держава встановлює процедуру отримання ліцензії на здійснення банківської діяльності, яка містить вимоги до капіталу, організації, управління та інших аспектів діяльності банку. Банки, які не відповідають цим вимогам, не можуть отримати ліцензію.

- Перевірки та аудит: державні органи мають право проводити перевірки та аудит банків, щоб переконатися в тому, що вони дотримуються законодавства та нормативних актів.

- Санкції: використовуються державними органами для забезпечення дотримання банками законодавства та нормативних актів. Якщо банк порушує вимоги, які ставить перед ним держава, йому можуть бути застосовані різні санкції, зокрема:

- Штрафи: державний орган має право накладати штрафи на банки за порушення законодавства та нормативних актів. Розмір штрафу може бути різним і залежить від вагомості порушення.

- Заборона на певні види діяльності: у випадку серйозних порушень банкам може бути заборонено здійснювати певні види діяльності. Наприклад, якщо банк володіє недостатньою кількістю капіталу, що потрібний для забезпечення стійкості фінансової системи, то йому може бути заборонено здійснювати операції з підвищеним ризиком.

- Позбавлення ліцензії: у найбільш серйозних випадках державний орган може позбавити банк ліцензії на здійснення банківської діяльності. Це означає, що банк повинен припинити свою діяльність та розпочати процедуру ліквідації.

- Застосування санкцій допомагає забезпечити дотримання банками вимог, які ставить перед ними держава, та покладає на них відповідальність за свої дії. При цьому, важливо забезпечити баланс між

регулюванням діяльності банків та їх вільним функціонуванням, щоб забезпечити стабільність та ефективність банківсько в сектору в цілому. Для цього необхідно забезпечити прозорість та передбачуваність регулювання, дати банкам можливість висловлювати свої погляди та пропозиції щодо регулювання, та дотримуватись принципів розумності та пропорційності при застосуванні санкцій [30, с. 45].

- Нормативно-правове регулювання та контроль з боку держави є важливими інструментами забезпечення стійкості та надійності банківської системи, а також захисту інтересів клієнтів банків. Правильно налаштована система регулювання допомагає зменшити ризики виникнення фінансових криз та забезпечити стабільність фінансової системи в цілому.

До війни в Україні в 2014 році, вітчизняна банківська система мала свої тенденції та проблеми. Ось кілька конкретних проблем, з якими стикалися українські банки до війни:

Недостатня капіталізація: Багато банків в Україні мали недостатню капіталізацію, що призводило до нестабільності фінансової системи. Це було пов'язано зі слабким наглядом і регулюванням соціально-економічних процесів.

Кредитний ризик: Банківська система була погано підготовлена до управління кредитним ризиком. Багато банків надавали недостатньо якісні кредити без належного аналізу платоспроможності клієнтів, що призводило до значних неповернених кредитів.

Корупція: Корупція в системі була поширеною проблемою. Банківські установи стикалися з корупцією на різних рівнях, що впливало на їх ефективність та надійність.

Відсутність надійного правового захисту: Відсутність ефективної правової системи та надійного механізму виконання договорів ускладнювала роботу банків. Неіснуюча або неефективна система

забезпечення виконання договорів створювала невизначеність та ризики для банківських установ.

Валютні ризики: Велика залежність українських банків від іноземних валютних активів та пасивів створювала валютні ризики. Відсутність ефективного управління цими ризиками призводила до значних збитків для банків та загрози стабільності системи.

Ці проблеми не тільки призводили до незадовільної роботи банківської системи до початку війни, але й поглибилися під час конфлікту, що призвело до ще більшої нестабільності та втрат для банків та їх клієнтів. Після війни Україна стала займатися реформами у банківській сфері, спрямованими на вирішення цих проблем та зміцнення стійкості банківської системи.

Отже, підсумуємо тенденції та проблеми, які можуть впливати на функціонування української банківської системи до початку війни в Україні:

- Економічна нестабільність: Україна зіткнулася з економічними труднощами перед початком війни. Слабка внутрішня стабільність, недостатній розвиток підприємництва та недовіра до фінансової системи можуть вплинути на функціонування банків.

- Зменшення ліквідності: Конфлікт може призвести до зменшення ліквідності в системі через вивіз капіталу, втрати активів та загальний економічний спад. Це може призвести до скрутнощів для банків щодо надання позик та виконання своїх зобов'язань.

- Кредитний ризик: Воєнний конфлікт може збільшити кредитний ризик, оскільки багато позичальників можуть не здати повернути кредити через зниження доходів, збитки в бізнесі та загальну нестабільність.

- Зниження довіри: Війна може призвести до загального зниження довіри до фінансових установ. Клієнти можуть стурбовано

знімати гроші з банківських рахунків або намагатися перевести свої активи за межі країни, що може призвести до збільшення фінансової нестабільності.

- Зменшення банківської активності: Воєнний конфлікт може призвести до зменшення банківської активності в країні. Банки можуть бути змушені обмежити свою діяльність або припинити надання деяких послуг через небезпеку та невизначеність у ситуації воєнного конфлікту.

- Втрати активів: Воєнний конфлікт може спричинити втрату активів банків через пошкодження або знищення майна, включаючи банківські відділення, а також може призвести до зростання неплатоспроможності боржників, що може вплинути на банківську систему в цілому.

Враховуючи загостреність політичної та військової ситуації, можна очікувати, що ці проблеми можуть посилитися.

2.2 Вплив військової агресії рф на функціонування комерційних банків

Військова агресія рф може мати серйозний вплив на функціонування комерційних банків в країні, яка стає об'єктом агресії. Ось кілька можливих наслідків такої ситуації [6, с. 23]:

1. Стабільність фінансової системи: Військова агресія може призвести до загрози стабільності фінансової системи країни. Зростання політичної та економічної нестабільності може призвести до паніки серед банківських клієнтів, що може призвести до виведення депозитів та зменшення ліквідності банків.

Військова агресія має значний вплив на стабільність фінансової системи країни. Ось деталізація щодо цього аспекту

- **Паніка серед клієнтів:** Воєнний конфлікт створює загрозу та невизначеність щодо майбутнього. Це може призвести до паніки серед банківських клієнтів, які можуть поспішно виводити свої депозити та розпоряджатися фінансовими активами. Під впливом паніки, клієнти можуть втратити довіру до комерційних банків і шукати способи збереження своїх коштів в більш стабільних активах або в інших країнах.

- **Виведення депозитів:** Загроза військової агресії може призвести до виведення депозитів з комерційних банків. Люди можуть вважати, що банківські депозити стають небезпечними або незабезпеченими у зоні конфлікту, тому вони вирішують знести свої кошти. Це може спричинити велику втрату ліквідності для банків, оскільки вони можуть зазнати значного відтоку коштів.

- **Зменшення ліквідності банків:** Військова агресія може призвести до загрози ліквідності банків. Постійна нестабільність і ризик втрати активів можуть змусити банки стежити за своєю ліквідністю та збільшувати резерви. Зменшення ліквідності може обмежити їх здатність надавати позики та кредити підприємствам і населенню, що може вплинути на економічний розвиток та інвестиції.

Загроза стабільності фінансової системи під час військової агресії вимагає ефективних заходів з боку регуляторних органів та банківської системи для забезпечення довіри клієнтів, збереження ліквідності та стабільності фінансових інституцій.

2. **Зупинка банківської діяльності:** Військова агресія може призвести до зупинки банківської діяльності у зоні конфлікту. Банки можуть бути змушені закрити відділення та призупинити операції через небезпеку для персоналу та нестабільність у суспільстві.

Військова агресія може привести до зупинки банківської діяльності в зоні конфлікту з кількох причин [11, с. 242]:

- **Безпека персоналу:** Воєнний конфлікт створює небезпеку для життя та безпеки персоналу банків. З метою забезпечення безпеки свого персоналу, банки можуть прийняти рішення про закриття відділень та призупинення банківських операцій.

- **Нестабільність у суспільстві:** Воєнна агресія супроводжується загальною нестабільністю у суспільстві. Суспільні заворушення, невизначеність політичної ситуації та загроза безпеці можуть створити незрозумілість та небезпеку для банківських операцій. У таких умовах банки можуть вирішити призупинити свою діяльність до стабілізації ситуації.

- **Технічні обмеження:** Воєнний конфлікт може призвести до порушення технічних засобів банківської інфраструктури, таких як телекомунікаційні мережі, електронні системи тощо. Несправність або знищення цих систем може ускладнити або навіть зупинити банківські операції.

Зупинка банківської діяльності внаслідок військової агресії може мати серйозні наслідки для економіки та населення. Відсутність доступу до банківських послуг може ускладнити фінансові операції, обмін валют, перекази коштів та доступ до банківських рахунків. Також це може вплинути на ліквідність підприємств та підприємницьку активність в цій зоні [4, с. 170].

3. **Втрата активів:** Банки можуть зіткнутися з втратою активів у разі військової агресії. Це може включати фізичні руйнування банківських відділень, знищення документів та електронних систем, а також можливість конфіскації або націоналізації активів з боку агресора.

Військова агресія може призвести до серйозної втрати активів для комерційних банків. Ось деталізація цього аспекту [3, с. 83]:

- Фізичні руйнування: Внаслідок військових дій банківські відділення можуть стати мішенню або постраждати від прямих атак. Фізичні руйнування можуть призвести до знищення будівель, обладнання та інфраструктури банків. Це може призвести до великих фінансових втрат для банків.

- Знищення документів та електронних систем: Військова агресія може призвести до втрати важливих банківських документів та електронної інформації. Знищення або втрата цих даних може ускладнити функціонування банків та доступ до фінансових активів клієнтів.

- Конфіскація або націоналізація активів: В агресивному сценарії війни банківські активи можуть бути конфісковані або націоналізовані з боку агресора. Це може призвести до повної або часткової втрати контролю над активами банку, що негативно вплине на його фінансову стійкість та здатність надавати послуги клієнтам.

Втрата активів може масштабно позначитися на фінансовому стані банків і спричинити серйозні труднощі у їх функціонуванні та наданні послуг. Це може викликати втрату довіри з боку клієнтів та негативно вплинути на їхні рішення щодо збереження та використання банківських послуг.

4. Зниження кредитної активності: Військова агресія може призвести до зменшення кредитної активності комерційних банків. Збільшення ризиків та нестабільності може змусити банки обмежити видання нових кредитів, що може ускладнити доступ до фінансування для підприємств та населення.

Військова агресія може призвести до зниження кредитної активності комерційних банків з кількох причин:

- Збільшення ризиків: Воєнний конфлікт створює великі економічні та політичні ризики. Небезпека зростання невиплати кредитів, погіршення фінансового стану позичальників та загальна економічна

нестабільність змушують банки бути обережнішими при наданні нових кредитів. Вони можуть змінити свої критерії видачі кредитів, більш суворо оцінювати ризики та вимагати додаткові забезпечення.

- Зниження попиту на кредити: Воєнний конфлікт часто призводить до зменшення економічної активності, скорочення виробництва та зростання невизначеності в бізнес-середовищі. У таких умовах підприємства та індивідуальні клієнти можуть бути менш зацікавлені у взятті кредитів, оскільки вони несуть великі ризики та не впевнені в своїй здатності погасити зобов'язання.

- Відсутність ліквідності: Воєнний конфлікт може призвести до зменшення ліквідності в банківській системі країни. Потенційні проблеми зі збором внесків та зменшенням депозитів можуть призвести до того, що банки не матимуть достатньо коштів для надання нових кредитів.

- Підвищення вартості фінансування: Умови військової агресії можуть спричинити зростання вартості фінансування для банків. Збільшення ризиків та нестабільності може призвести до зростання процентних ставок, що банки вимагають за кредити. Це може зробити кредити менш доступними та привабливими для позичальників.

Ці фактори впливають на кредитну активність комерційних банків, обмежуючи їх можливості надання нових кредитів. Це може мати негативний вплив на економічний розвиток, підприємництво та споживчу активність в країні.

5. Зменшення довіри та втрата клієнтів: Військова агресія може призвести до втрати довіри клієнтів до комерційних банків. Небезпека та нестабільність можуть змусити людей шукати способи збереження та переміщення своїх фінансових активів в безпечніші місця, що може призвести до втрати клієнтів для банків [12, с. 45].

Під впливом військової агресії рф комерційні банки можуть стати жертвами зменшення довіри з боку клієнтів і втрати останніми віри в

надійність і стабільність банківської системи. Ось детальніші аспекти, які можуть сприяти зменшенню довіри та втраті клієнтів:

- Ризик безпеки: Військова агресія створює загрозу безпеці, яка може поширитись на банківські установи. Клієнти можуть стурбованою тим, що їх фінансові активи можуть бути відчужені або пошкоджені через конфліктну ситуацію. Це може спонукати їх до пошуку інших, більш безпечних способів збереження та управління своїми фінансами [18, с. 64].

- Нестабільність банківської системи: Військова агресія може призвести до загальної нестабільності економіки та фінансової системи країни. Клієнти можуть втратити віру в здатність банків забезпечити безпеку їх фінансових активів та виконати свої фінансові зобов'язання.

- Обмеження доступу до фінансових послуг: Внаслідок військової агресії можуть виникнути обмеження і перешкоди для надання фінансових послуг. Закриття банківських відділень, обмеження операцій та зменшення ліквідності можуть спричинити незручності для клієнтів, що може підірвати їхню довіру до банків та переконання про надійність їх послуг [10, с. 17].

- Відсутність гарантованого захисту депозитів: В умовах військової агресії і нестабільності, можуть виникнути сумніви щодо гарантованого захисту депозитів у випадку проблем з банками. Клієнти можуть боятися, що їхні кошти можуть бути втрачені або конфісковані, і намагатимуться перевести їх у безпечніші місця.

- Загальна економічна нестабільність: Військова агресія може призвести до загальної економічної нестабільності, що впливає на доходи і фінансове становище населення. Клієнти можуть бути змушені зменшити свої фінансові операції, затримувати погашення кредитів або звертатися до більш економних способів управління своїми фінансами, що може призвести до зменшення обсягу банківських послуг [20, с. 64].

Усі ці фактори спільно можуть призвести до зменшення довіри до комерційних банків і втрати клієнтів. Банки повинні вживати заходів для забезпечення безпеки, стабільності та надійності своїх послуг, а також ефективно спілкуватися з клієнтами, щоб зберегти їх довіру навіть в умовах несприятливої військової ситуації [8, с. 126].

Вплив військової агресії на функціонування комерційних банків залежить від конкретних обставин та масштабу конфлікту. Проблеми, які виникають, можуть бути тимчасовими або довготривалими, а їх наслідки можуть вплинути на фінансову стабільність і розвиток банківської системи у подальшому.

Військова агресія Російської Федерації в Україні має серйозний вплив на функціонування комерційних банків. Ось кілька можливих наслідків цього впливу:

Зниження довіри та небезпека для вкладників: Війна створює загрозу для фінансової стабільності країни, що призводить до зниження довіри вкладників до банківської системи. Вкладники можуть збільшити зняття коштів з банків або навіть втратити віру в їхню здатність повернути гроші.

Обмеження доступу до фінансових ресурсів: Воєнний конфлікт може призвести до обмежень в обслуговуванні банківських операцій, зокрема, у випадках, коли банки знаходяться в районах активних бойових дій. Це може вплинути на здатність банків забезпечувати фінансові потреби своїх клієнтів.

Збитки та ризики активів: Війна може призвести до зниження ринкової вартості активів, збитків від знищення або пошкодження майна та збитків від неповернених кредитів. Комерційні банки, особливо ті, що мають філії або операції в зоні конфлікту, стикаються зі значними ризиками та нестабільністю.

Втрата зв'язку та інфраструктури: Воєнний конфлікт може призвести до втрати зв'язку та пошкодження інфраструктури, що важливі для

функціонування банківських операцій. Це може обмежити доступ до банківських послуг та ускладнити здійснення фінансових операцій.

Усі ці фактори можуть призвести до значних труднощів для комерційних банків та вплинути на їх фінансову стійкість та здатність надавати послуги клієнтам.

Війна та збройний конфлікт мають серйозні наслідки для будь-якої економіки, включаючи банківську систему. Наступні впливи можуть статися в результаті військової агресії:

1. Зниження довіри та виток вкладів: Війна створює невизначеність та нестабільність, що може призвести до зменшення довіри до банків та бажання вкладників зняти свої гроші з банківських рахунків. Це може призвести до втрати ліквідності та фінансових проблем для банків.

2. Обмеження фінансових операцій: Воєнний конфлікт може призвести до обмежень у проведенні фінансових операцій через зниження мобільності та доступу до банківських послуг. Банки можуть бути змушені обмежити виплати, перекрити філії або обмежити доступ до електронних платіжних систем.

3. Ризики та втрати активів: Війна може призвести до зниження ринкової вартості активів, збитків через знищення майна, втрати вартості грошових активів та інших ризиків, пов'язаних зі змінами в економічному та політичному середовищі.

4. Втрата інфраструктури та зв'язку: Воєнний конфлікт може призвести до пошкодження інфраструктури та втрати зв'язку, що важливі для нормального функціонування банківських операцій. Це може призвести до перебоїв в обслуговуванні клієнтів та зниження доступності банківських послуг.

Ці наслідки військової агресії можуть серйозно позначитися на функціонуванні комерційних банків та викликати проблеми, які впливають на їх стійкість та здатність надавати фінансові послуги.

2.3 Підтримка економіки Національним банком України під час війни

Національний банк України (НБУ) є головним регулятором та наглядачем за діяльністю банківської системи в Україні. Роль НБУ у регулюванні діяльності банківської системи можна розглянути з кількох аспектів [17, с. 247]:

1. Встановлення монетарної політики: НБУ відповідає за встановлення монетарної політики, яка включає в себе рівень процентних ставок, рівень інфляції та курс національної валюти. Додам, що для досягнення цих цілей НБУ використовує різні інструменти монетарної політики, такі як встановлення обов'язкових резервів для банків, операції на відкритому ринку з цінними паперами та інші. Основним завданням монетарної політики є забезпечення стабільності національної валюти та захисту фінансової системи від ризиків та збитків [37, с. 12].

2. Встановлення регулятивних вимог до банків: НБУ встановлює регулятивні вимоги до діяльності банків, зокрема, щодо обов'язкових резервів, ліквідності та капіталу. Вимоги до банків встановлюються з метою забезпечення фінансової стійкості та стабільності банківської системи в цілому. Зокрема, обов'язкові резерви, ліквідність та капітал є основними елементами, які дозволяють банкам ефективно функціонувати та захистити інтереси своїх клієнтів. НБУ регулярно переглядає та оновлює регулятивні вимоги з метою забезпечення їх відповідності актуальним економічним та фінансовим умовам в країні.

3. Нагляд за діяльністю банків: НБУ здійснює нагляд за діяльністю банків, перевіряючи відповідність їх діяльності регулятивним вимогам та стандартам, а також здійснює контроль за виконанням банками

встановлених ними рішень та рекомендацій. Це означає, що НБУ проводить регулярні аудити та інспекції банків для перевірки їх фінансової стійкості та відповідності законодавству та нормативним актам, що стосуються банківської діяльності. Крім того, НБУ здійснює контроль за виконанням банками встановлених ними рішень та рекомендацій, що дозволяє забезпечити ефективність та стабільність банківської системи країни.

4. Управління кризами: НБУ відповідає за управління кризами в банківській системі, зокрема, за регулювання процесу реструктуризації та ліквідації неплатоспроможних банків. Однією з важливих функцій Національного банку України є управління кризами в банківській системі країни. НБУ відповідає за регулювання процесу реструктуризації та ліквідації неплатоспроможних банків, а також за здійснення контролю за банківським сектором та уникнення поширення кризових ситуацій в ньому. У випадку кризових ситуацій в банківській системі НБУ може застосовувати різноманітні заходи для забезпечення стабільності та надійності банківської системи країни [38, с. 175]

Роль Національного банку України у регулюванні діяльності банківської системи полягає у забезпеченні стійкості та стабільності фінансової системи країни, а також забезпеченні виконання банками вимог та норм, встановлених державою [36, с. 87]:

Обов'язкові резерви - це кошти, які банки повинні зберігати в Національному банку України. Розмір цих резервів встановлюється Національним банком України і залежить від обсягів залучених банками коштів.

Ліквідність банків - це їх здатність швидко і без втрат продати активи та виконати свої зобов'язання перед клієнтами. Національний банк України встановлює обов'язкові норми ліквідності для банків з метою забезпечення їх стійкості та захисту інтересів клієнтів.

Капітал банків - це ресурси, які банк має для забезпечення своєї стійкості та фінансової безпеки. Національний банк України встановлює обов'язкові норми капіталу для банків з метою забезпечення їх стійкості та здатності виконувати свої зобов'язання перед клієнтами.

1. Емісія грошової одиниці. Національний банк України є єдиним емітентом грошової одиниці країни та забезпечує стабільність грошового обігу. Згідно зі статтею 99 Конституції України, НБУ має монополію на емісію грошової одиниці в Україні. Це означає, що НБУ єдиний має право створювати гроші та вводити їх в обіг. Для забезпечення стабільності грошового обігу, НБУ регулює кількість грошей, що перебувають у циркуляції, та контролює їх якість.

Одним з головних інструментів, яким НБУ забезпечує стабільність грошового обігу, є монетарна політика. НБУ встановлює ставки рефінансування та регулює грошовий обіг, щоб забезпечити стабільність курсу національної валюти, запобігти інфляції та підтримувати економічний зріст.

Національний банк України є єдиним емітентом грошової одиниці в Україні та забезпечує стабільність грошового обігу за допомогою монетарної політики та інших інструментів регулювання.

2. Розвиток банківської системи. Національний банк України сприяє розвитку банківської системи країни та підтримує конкуренцію на ринку банківських послуг. Один з головних способів, яким НБУ забезпечує розвиток банківської системи країни, є ліцензування та регулювання діяльності банків. НБУ встановлює вимоги до діяльності банків та контролює їх діяльність, що дозволяє забезпечити стабільність та надійність банківської системи. Крім того, НБУ здійснює нагляд за діяльністю банків та приймає рішення щодо їх ліцензування та регулювання.

Також, НБУ сприяє конкуренції на ринку банківських послуг. Для цього НБУ встановлює правила щодо допуску банків до ринку, вимагає від банків дотримання вимог до стандартів якості обслуговування та надає підтримку новим банкам, що бажають увійти на ринок. НБУ також здійснює моніторинг конкуренції на ринку банківських послуг та приймає заходи для запобігання домінуванню на ринку декількох банків [7, с. 60].

Національний банк України сприяє розвитку банківської системи країни та підтримує конкуренцію на ринку банківських послуг, що сприяє забезпеченню стабільності та надійності банківської системи та забезпечує споживачам більший вибір у межах банківських послуг.

3. Захист прав споживачів. Національний банк України захищає права споживачів банківських послуг та забезпечує їх інтереси відповідно до законодавства. У цьому контексті, НБУ має на меті забезпечити стабільність та надійність банківської системи, що сприяє захисту прав споживачів банківських послуг. Для цього НБУ встановлює вимоги до діяльності банків, контролює їх діяльність та приймає рішення щодо їх ліцензування, регулювання та нагляду.

Крім того, НБУ також встановлює стандарти якості обслуговування споживачів банківських послуг та вимагає від банків дотримання цих стандартів. У разі порушення банком прав споживачів, НБУ має право застосовувати адміністративні, грошові та інші санкції проти банку та захищати права споживачів через судову систему.

Національний банк України забезпечує захист прав споживачів банківських послуг в Україні та здійснює контроль за діяльністю банків з метою забезпечення стабільності та надійності банківської системи в країні.

Військова агресія Російської Федерації може мати серйозний вплив на функціонування комерційних банків в Україні, яка стала об'єктом агресії. Ось кілька можливих наслідків такої ситуації:

1. Фінансова нестабільність: Військова агресія може спричинити загальну фінансову нестабільність в країні. Економічні шоки, зниження довіри та втрата інвестицій можуть призвести до скрутного фінансового стану комерційних банків. Клієнти можуть почати знімати свої депозити, і банки можуть мати проблеми зі збереженням ліквідності та виконанням своїх фінансових зобов'язань.

2. Зниження кредитної активності: Військова агресія може призвести до зменшення кредитної активності комерційних банків. Банки можуть стати більш обережними у наданні кредитів через зростання ризиків, невизначеності та нестабільності в економіці. Це може обмежити доступ до фінансування для підприємств та населення, що може ускладнити економічне відновлення.

3. Проблеми з активами: Військова агресія може призвести до проблем з активами банків. Це може включати зниження цінності активів, зростання ризиків їх неповернення та проблеми з оцінкою активів у ситуації нестабільності та кризи. Банки можуть стикатися з проблемами кредитного портфеля, неплатоспроможності позичальників та збитків.

4. Обмеження доступу до міжнародних ринків капіталу: Військова агресія може призвести до обмеження доступу комерційних банків до міжнародних ринків капіталу. Застосування санкцій та інших обмежень може призвести до заборони або обмеження фінансових трансакцій з банками, що може ускладнити їх функціонування та здатність до залучення необхідного фінансування.

Зазначені наслідки можуть бути тимчасовими або довготривалими, вони залежать від специфічної ситуації та міркувань кожного окремого комерційного банку. В таких умовах важливо реагувати швидко, реалізувати стратегії, вжити заходів для забезпечення фінансової стійкості та збереження довіри клієнтів.

Таблиця 2.1

Аналіз фінансових показників банку

Показник	Значення	Опис
Капіталовкладення	Високий	Відсоток капіталу, вкладеного в банківську діяльність від загальних активів банку
Рентабельність	Позитивна	Відношення прибутку до загальних активів або власного капіталу банку
Кошторисна маржа	Задовільна	Відношення чистих процентних доходів до активів або капіталу банку
Ліквідність	Задовільна	Здатність банку забезпечувати своєчасні виплати та зобов'язання без нестачі ліквідних активів
Кредитний портфель	Різноманітний	Склад та якість кредитних активів банку
Кредитний ризик	Контрольовані й	Рівень ризику неповернення кредитів та заборгованості клієнтів
Структура активів	Різноманітна	Розподіл активів банку за видами та класами активів

Ці показники дозволяють провести аналіз фінансового стану банку та його кредитної політики.

Під час війни Національний банк України (НБУ) зазвичай вживає ряд заходів для забезпечення стабільності банківської системи та підтримки функціонування економіки країни. Ось кілька способів, якими НБУ може діяти під час війни:

Моніторинг та нагляд: НБУ здійснює постійний моніторинг фінансової ситуації у банківській системі, щоб виявляти можливі ризики та проблеми. Він також забезпечує нагляд за дотриманням банками встановлених нормативів та правил.

Ліквідність та фінансова підтримка: НБУ може надавати ліквідність комерційним банкам, щоб запобігти їхній недостатності коштів та забезпечити стабільність банківської системи. Він також може вживати заходів для підтримки фінансової стабільності країни, наприклад, знижувати відсоткові ставки або надавати фінансову допомогу в разі потреби.

Регулювання та реформи: НБУ може вживати заходів для регулювання та удосконалення банківського сектору в умовах війни. Це може включати зміни в правовому регулюванні, зміцнення нагляду та забезпечення дотримання прозорих та ефективних банківських процедур.

Кризове управління: НБУ може розробляти та впроваджувати плани кризового управління, які передбачають заходи для запобігання та вирішення можливих проблем у банківській системі під час війни. Це може включати введення тимчасових обмежень або заходів для підтримки банків у разі кризових ситуацій.

Співпраця з міжнародними організаціями: НБУ може вести співпрацю з міжнародними фінансовими організаціями, такими як Міжнародний валютний фонд (МВФ), для отримання фінансової підтримки та експертної допомоги під час війни.

Важливо зазначити, що дії НБУ під час війни залежать від конкретних обставин, економічної ситуації та стратегії уряду. НБУ робить все можливе, щоб забезпечити стабільність банківської системи та фінансову безпеку країни в умовах війни.

Висновки до розділу 2

1. Перед війною в Україні вітчизняна банківська система стикалась з рядом тенденцій та проблем. Деякі з цих проблем включали недостатню фінансову стабільність банків, нерозвиненість банківських послуг в

сільській місцевості, високу концентрацію ринку, а також низький рівень фінансової грамотності серед населення. Враховуючи ці фактори, банківська система України потребувала реформ та покращень, щоб забезпечити стабільність та ефективність своєї роботи.

2. Військова агресія Російської Федерації суттєво позначилась на функціонуванні комерційних банків в Україні. Вона спричинила серйозні труднощі та виклики для банківської системи, зокрема зниження довіри до банків, зростання кількості неплатоспроможних позичальників, збільшення ризику недорахування банківських активів та загрозу загальної фінансової стабільності. Цей вплив вимагав швидкого реагування та заходів з боку регуляторних органів та банківських установ для забезпечення стійкості банківської системи.

3. Національний банк України виконує важливу роль у підтримці економіки під час війни. Він приймає низку заходів для забезпечення фінансової стабільності, зокрема збереження ліквідності банків та підтримки кредитування реального сектора економіки. Національний банк використовує інструменти монетарної політики, регулювання банківської діяльності та співпрацював з міжнародними фінансовими установами для забезпечення фінансової стабільності та відновлення економіки.

Загалом, війна в Україні спричинила значні виклики для вітчизняної банківської системи. Однак, завдяки дієвим заходам регуляторів та підтримці Національного банку України, було здійснено кроки для забезпечення стабільності та функціонування банківської системи в умовах воєнного конфлікту. Водночас необхідні подальші реформи та заходи для покращення фінансової стійкості та розвитку вітчизняної банківської системи.

РОЗДІЛ 3. БАНКІВСЬКА СИСТЕМА ЯК ФАКТОР ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ

3.1 Рекомендації щодо забезпечення стійкості, ліквідності та довіри до банківської системи

Ось декілька рекомендацій щодо забезпечення стійкості, ліквідності та довіри до банківської системи [1, с. 36]:

1. **Забезпечити достатній рівень капіталізації:** Банки повинні мати достатній рівень капіталізації, щоб витримувати ризики та забезпечити стабільність своїх фінансових показників. Державні регулятори повинні встановлювати вимоги до мінімального рівня капіталізації та забезпечувати їх виконання.

2. **Забезпечити достатню ліквідність:** Банки повинні мати достатню ліквідність, щоб забезпечити можливість виконання своїх фінансових зобов'язань у будь-який момент часу. Державні регулятори повинні встановлювати вимоги щодо мінімального рівня ліквідності та забезпечувати їх виконання.

3. **Підвищувати довіру до банківської системи:** Банки повинні забезпечувати відкритість та прозорість своїх дій, щоб забезпечити довіру до своєї діяльності. Державні регулятори повинні забезпечувати ефективний нагляд за банками та публікувати інформацію про стан банківської системи для загального відома [13, с. 38].

4. **Забезпечити відповідальне ризикове управління.** Державні регулятори повинні забезпечувати дотримання банками вимог щодо ризикового управління та проводити аналіз ризиків, які зустрічаються у банківській сфері та розробляти належні рекомендації для управління ними.

5. **Забезпечити безпеку та захист інформації:** Банки повинні забезпечити захист клієнтської інформації та інших конфіденційних даних від несанкціонованого доступу. Державні регулятори повинні

встановлювати вимоги щодо захисту даних та забезпечувати їх виконання [14, с. 139]

6. Розвивати міжнародну співпрацю: Державні регулятори повинні співпрацювати з міжнародними організаціями та регуляторами з інших країн для забезпечення стабільності та стійкості банківської системи в міжнародному масштабі. Банки повинні дотримуватись міжнародних стандартів та рекомендацій для забезпечення стабільності та стійкості своїх операцій [40, с. 49]

Ці рекомендації можуть допомогти забезпечити стійкість, ліквідність та довіру до банківської системи. Вони можуть бути втілені через законодавчі засоби та політичні рішення, що сприятимуть покращенню функціонування банківської системи та зниженню ризиків для клієнтів та економіки в цілому.

Ось декілька рекомендацій щодо покращення стану банківської системи [15, с. 50]:

1. Забезпечити ефективний нагляд за банками: Державні регулятори повинні забезпечити ефективний нагляд за банками, щоб гарантувати, що вони дотримуються вимог щодо капіталовкладень, ліквідності та ризикового управління. Відповідні правила та регуляції повинні бути зрозумілими та відкритими для всіх учасників ринку.

2. Покращити фінансову грамотність населення: Банки повинні сприяти підвищенню фінансової грамотності населення, щоб люди знали, як ефективно управляти своїми фінансами та ризиками. Наприклад, банки можуть проводити інформаційні кампанії, семінари та навчальні програми для своїх клієнтів [16, с. 15]

3. Забезпечити безпеку та захист інформації: Банки повинні забезпечити надійний захист конфіденційної інформації своїх клієнтів. Для цього потрібно використовувати найсучасніші технології та заходи безпеки, які допоможуть уникнути кібератак та шахрайства [19, с. 60].

4. Покращити доступність фінансових послуг: Банки повинні забезпечити доступність фінансових послуг для всіх шарів населення. Це можна зробити шляхом розширення мережі відділень та АТМ, запровадження інтернет-банкінгу та мобільних додатків.

Конкретні рекомендації щодо забезпечення стійкості, ліквідності та довіри до банківської системи під час війни:

Забезпечення стабільності банківської системи: Національний банк України (НБУ) повинен здійснювати постійний моніторинг фінансової ситуації банків та вживати відповідних заходів для попередження можливих ризиків і проблем. Це включає проведення стрес-тестування банківських установ, аналізування ризикових показників та забезпечення виконання регуляторних вимог.

Забезпечення ліквідності: НБУ повинен надавати достатню ліквідність комерційним банкам, особливо у випадку збільшеного попиту на готівку або зменшення доступу до міжнародних фінансових ринків. Це може включати забезпечення додаткових кредитних ресурсів, фінансування рефінансування та інших інструментів підтримки ліквідності.

Зміцнення регулятивної рамки: НБУ повинен розглянути можливість зміцнення регулятивних вимог та нормативів, що стосуються капіталу, ліквідності та управління ризиками банків. Це допоможе забезпечити здатність протистояти потенційним стресовим ситуаціям.

Забезпечення довіри та прозорості: НБУ та комерційні банки повинні активно співпрацювати з мас-медіа та громадськістю, надавати відкриту та чітку інформацію про стан банківської системи, заходи, які вживаються для забезпечення стійкості та захисту вкладників. Це допоможе підтримати довіру до банківської системи в умовах війни.

Сприяння цифровій трансформації: НБУ та банки повинні активно розвивати та підтримувати цифрові рішення та електронні платіжні системи. Це дозволить зменшити залежність від готівки, полегшити доступ

до фінансових послуг у військових та конфліктних зонах, а також забезпечити безпеку та швидкість платежів.

Міжнародна співпраця та підтримка: НБУ повинен активно співпрацювати з міжнародними фінансовими організаціями, такими як Міжнародний валютний фонд (МВФ), для отримання фінансової та експертної підтримки. Це може допомогти забезпечити додаткові ресурси та фінансову стабільність під час війни.

Ці рекомендації спрямовані на забезпечення стійкості, ліквідності та довіри до банківської системи в умовах війни. Однак, варто зауважити, що конкретні заходи та стратегії НБУ можуть варіюватися в залежності від контексту та поточної ситуації.

3.2 Рекомендовані заходи щодо підтримки кредитування реалізації економічних проектів та інвестицій

Підтримка кредитування реалізації економічних проектів та інвестицій є важливою складовою розвитку економіки. Нижче наведено кілька рекомендацій, які можуть допомогти забезпечити підтримку кредитування проектів та інвестицій [21, с. 42]:

1. **Забезпечити стабільність макроекономічного середовища:** Стабільне макроекономічне середовище підвищує довіру інвесторів. Для досягнення цієї мети потрібно забезпечити стабільність грошової політики, контроль за інфляцією, зменшення бюрократичних перешкод, реформування законодавства та інші заходи, що забезпечують економічну стабільність [39, с. 11]

2. **Забезпечити доступність кредитування:** Для забезпечення доступності кредитів, держава може встановлювати пільгові ставки за кредитами для проектів та інвестицій, які мають стратегічне значення для

розвитку економіки. Також, необхідно створювати сприятливі умови для підприємств, які розробляють проекти та розширюють свою діяльність, зокрема шляхом спрощення процедур отримання кредитів та виплати дивідендів [23, с. 5].

3. Розробити фінансові інструменти: Розробка фінансових інструментів, які б допомогли вирішувати проблеми підприємств, що беруть кредити, може бути корисним кроком. Наприклад, створення гарантійних фондів, які виступають за поручительство за кредитами для підприємств з низьким рівнем кредитної історії, розробка фінансових інструментів, спрямованих на підтримку кредитування реалізації економічних проектів та інвестицій, може значно полегшити доступ до фінансування для підприємств з низьким рівнем кредитної історії або інвестиційними проектами, які є ризиковими для банків.

Наприклад, гарантійні фонди можуть допомогти забезпечити підприємства поручительством за кредитами, що дозволяє знизити ризик для банків і збільшити доступність фінансування для підприємств. Також можуть бути створені інші фінансові інструменти, наприклад, фонди розвитку, які надають фінансування підприємствам зі значним потенціалом розвитку, але які не можуть отримати достатньо кредитів через ризиковість проектів [34, с. 161].

Крім того, державні регулятори можуть створити сприятливі умови для розвитку таких інструментів, зокрема, заохочувати банки до участі в гарантійних фондах та надавати пільгові кредити підприємствам, які отримали підтримку від фондів розвитку.

Конкретні рекомендовані заходи щодо підтримки кредитування реалізації економічних проектів та інвестицій:

- Розробка спеціалізованих кредитних програм: Національний банк України (НБУ) може сприяти розробці спеціалізованих кредитних

програм, які спрямовані на фінансування конкретних галузей, секторів або типів проектів. Це може включати програми підтримки малого та середнього бізнесу, інноваційні проекти, зелені інвестиції тощо. Такі програми можуть передбачати спеціальні умови кредитування, нижчі процентні ставки, пільгові строкові умови тощо.

- **Забезпечення ліквідності банків:** НБУ повинен надавати достатню ліквідність комерційним банкам, щоб вони могли активно кредитувати економічні проекти та інвестиції. Це може включати забезпечення доступу до додаткових кредитних ресурсів, легкішого рефінансування та інших інструментів підтримки ліквідності.

- **Забезпечення стабільності процентних ставок:** НБУ може вживати заходів для забезпечення стабільності процентних ставок, що дозволить банкам пропонувати вигідні умови кредитування. Це може включати встановлення ключової процентної ставки на достатньо низькому рівні, контроль інфляції та монетарної політики.

- **Застосування гарантій та страхування:** Уряд та НБУ можуть розглядати можливість встановлення гарантійних та страхових механізмів для забезпечення покриття ризиків кредитування економічних проектів та інвестицій. Це може збільшити впевненість банків у відшкодуванні можливих збитків та сприяти залученню більшого обсягу кредитних ресурсів.

- **Сприяння розвитку ринку капіталу:** НБУ та уряд можуть сприяти розвитку ринку капіталу шляхом впровадження необхідних законодавчих та регуляторних змін. Це може включати спрощення процедур виходу на IPO (першої публічної пропозиції акцій), забезпечення легкого доступу до інвестиційних фондів та підтримку створення альтернативних джерел фінансування, таких як венчурний капітал та приватні інвестиційні фонди.

Ці рекомендації спрямовані на стимулювання кредитування та інвестицій в економічні проекти. Проте, варто зауважити, що конкретні заходи та стратегії можуть варіюватися в залежності від економічного контексту та політичних рішень.

Висновки до розділу 3

Банківська система відіграє важливу роль у процесі повоєнної відбудови, оскільки є ключовим фактором для забезпечення стійкості, ліквідності та довіри до економіки країни. Для досягнення цих цілей, рекомендується вживати наступні заходи:

1. Забезпечення стійкості, ліквідності та довіри до банківської системи:

- Зміцнення регуляторного контролю і нагляду за діяльністю банків з метою запобігання системним ризикам.

- Впровадження ефективної системи оцінки активів банків для забезпечення їхньої стабільності та виявлення можливих проблем.

- Вдосконалення механізмів врегулювання банківської системи для запобігання небажаним втручанням та фінансових криз.

2. Підтримка кредитування реалізації економічних проєктів та інвестицій:

- Розробка програм підтримки для підприємств, що мають потенціал для розвитку та відновлення виробництва.

- Спрощення процедур кредитування та зниження банківських ставок для сприяння залученню капіталу в економіку.

- Встановлення спеціальних гарантій та заходів підтримки для нових підприємств та інвесторів з метою стимулювання їхньої активності.

Загалом, успішна реалізація рекомендацій забезпечить стабільність банківської системи, сприятиме кредитуванню проєктів та інвестицій, що сприятиме зростанню економіки та ефективній повоєнній відбудові.

ВИСНОВКИ

Отже, в рамках роботи ми прийшли до наступних висновків:

1. Фінансова стійкість є надзвичайно важливим елементом для ефективного функціонування будь-якої банківської системи. Вона гарантує надійність та довіру до банків, що дозволяє їм забезпечити фінансові послуги та здійснювати операції на ринку. Фінансова стійкість забезпечує здатність банківської системи витримувати зовнішні та внутрішні стресові ситуації, такі як економічні кризи, фінансові збої або неплатоспроможність клієнтів. Вона залежить від різних факторів, таких як капіталізація банків, якість активів, системи управління ризиками та ефективне регулювання та нагляд. Без належної фінансової стійкості банківської системи, існує ризик поширення фінансових криз і загрози стабільності економіки.

2. Банківська система відіграє важливу роль у функціонуванні економіки. Вона забезпечує канали фінансування для підприємств та приватних осіб, дозволяючи їм здійснювати інвестиції, розширювати бізнес та споживати. Банки надають різні фінансові послуги, такі як кредитування, зберігання коштів, грошові перекази та інвестиційні послуги, що сприяють розвитку економіки. Вони також допомагають розподіляти ризики та забезпечують ліквідність на ринку, забезпечуючи платежі та функціонування фінансової системи. Банківська система також виконує функцію перетворення скорочених термінів фінансування на довгострокові кредити, що сприяє економічному зростанню та стимулює інвестиційну діяльність.

3. Банківська система відіграла ключову роль у фінансовому відновленні після війни. Вона забезпечувала необхідні фінансові ресурси для відновлення постраждалих країн, надавала кредити підприємствам та підтримувала інвестиційну активність. Банки стимулювали економічне

відновлення, надаючи фінансову підтримку та сприяючи встановленню стабільності.

А також вона, сприяла зміцненню міжнародних економічних відносин після війни. Банки надавали міжнародні кредити та фінансову допомогу країнам, що потребували відбудови. Це сприяло відновленню торгівлі та економічному зростанню на глобальному рівні. Банківська система також відіграла важливу роль у створенні нових міжнародних фінансових інституцій, таких як Міжнародний валютний фонд та Світовий банк, які забезпечували фінансову допомогу країнам і сприяли економічному відновленню. Банківська система сприяла створенню нових фінансових інструментів та інновацій, які сприяли відбудові економіки. Вона стала платформою для розвитку нових фінансових послуг, таких як кредитні картки, іпотечні кредити та інші форми фінансування. Ці інструменти допомагали підтримувати попит на товари та послуги, стимулювати інвестиції та сприяли економічному зростанню.

4. Перед війною в Україні вітчизняна банківська система стикалась з рядом тенденцій та проблем. Деякі з цих проблем включали недостатню фінансову стабільність банків, нерозвиненість банківських послуг в сільській місцевості, високу концентрацію ринку, а також низький рівень фінансової грамотності серед населення. Враховуючи ці фактори, банківська система України потребувала реформ та покращень, щоб забезпечити стабільність та ефективність своєї роботи.

5. Військова агресія Російської Федерації суттєво позначилась на функціонуванні комерційних банків в Україні. Вона спричинила серйозні труднощі та виклики для банківської системи, зокрема зниження довіри до банків, зростання кількості неплатоспроможних позичальників, збільшення ризику недорахування банківських активів та загрозу загальної фінансової стабільності. Цей вплив вимагав швидкого реагування та заходів з боку

регуляторних органів та банківських установ для забезпечення стійкості банківської системи.

6. Національний банк України виконує важливу роль у підтримці економіки під час війни. Він приймає низку заходів для забезпечення фінансової стабільності, зокрема збереження ліквідності банків та підтримки кредитування реального сектора економіки. Національний банк використовує інструменти монетарної політики, регулювання банківської діяльності та співпрацював з міжнародними фінансовими установами для забезпечення фінансової стабільності та відновлення економіки.

Загалом, війна в Україні спричинила значні виклики для вітчизняної банківської системи. Однак, завдяки дієвим заходам регуляторів та підтримці Національного банку України, було здійснено кроки для забезпечення стабільності та функціонування банківської системи в умовах воєнного конфлікту. Водночас необхідні подальші реформи та заходи для покращення фінансової стійкості та розвитку вітчизняної банківської системи.

Банківська система відіграє важливу роль у процесі повоєнної відбудови, оскільки є ключовим фактором для забезпечення стійкості, ліквідності та довіри до економіки країни. Для досягнення цих цілей, рекомендується вживати наступні заходи:

7. Забезпечення стійкості, ліквідності та довіри до банківської системи:

- Зміцнення регуляторного контролю і нагляду за діяльністю банків з метою запобігання системним ризикам.

- Впровадження ефективної системи оцінки активів банків для забезпечення їхньої стабільності та виявлення можливих проблем.

- Вдосконалення механізмів врегулювання банківської системи для запобігання небажаним втручанням та фінансових криз.

8. Підтримка кредитування реалізації економічних проєктів та інвестицій:

- Розробка програм підтримки для підприємств, що мають потенціал для розвитку та відновлення виробництва.

- Спрощення процедур кредитування та зниження банківських ставок для сприяння залученню капіталу в економіку.

- Встановлення спеціальних гарантій та заходів підтримки для нових підприємств та інвесторів з метою стимулювання їхньої активності.

Загалом, успішна реалізація рекомендацій забезпечить стабільність банківської системи, сприятиме кредитуванню проєктів та інвестицій, що сприятиме зростанню економіки та ефективній повоєнній відбудові.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк О., Нянько Л. Банківська система України: виклики сьогодення та тенденції розвитку. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації, 2023, 36-43с.
2. Баранник, Л. Б. Розвиток медичного страхового ринку: інтеграційні та глобалізаційні аспекти. 2023, 218с.
3. Бейхор В. Особливості функціонування підприємств-надавачів фінансових послуг в Україні. Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції „Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах“, 2023, 83-85с.
4. Блахун С.І. аналіз тенденцій розвитку грошово-кредитної системи України. Problemy Ekonomiky, 2023, 170-184с.
5. Богдан Т., Забари В.В., Іванова С.В. Управлінський аспект повоєнної відбудови України: досвід Боснії і Герцеговини. 2019, 43с.
6. Будякова О. Ю., Квас В. Роль недержавних пенсійних фондів в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови України. 2022, 23-45с.
7. Бульчак С.І. Роль монетарної політики держави у період постконфліктного відновлення економіки. 2022, 98-106с.
8. Васільєва Л. М. Управління ризиками в системі економічної безпеки підприємства. 2023, 126с.
9. Вербицька В. Перспективи розвитку банківського бізнесу в Україні. 2023, 36с.
10. Волошин, І. А. Поняття fintech та його роль у розвитку фінансового сектору. 2023, 17с.
11. Герасимчук В.Г., Андрос С.В. Формування попиту сільськогосподарських товаровиробників на кредитні ресурси. 2023, 242с.

12. Гудзь Т.П., Герчіков М.О. Банківська система України в умовах війни. 2023 45-48с.
13. Екшмідт П. Значення банківської системи у забезпеченні відновлення та розвитку економіки України. 2022, 38с.
14. Євченко В.В. Соціальна відповідальність бізнесу як його конкурентна перевага. 2023, 139с.
15. Заволока Ю., Кузьменко О., Кузьменко В. Робота банківської системи та валютного ринку в умовах війни. Економіка та суспільство, 2023, 50с.
16. Іванов Ю., Карпова В. Податкова політика в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови України: загальнодержавний та регіональний аспекти. 2019, 15-21с.
17. Іванова М.А., Масюк Ю.В. Особливості та перспективи банківського кредитування аграрного сектору в Україні. 2023, 247с.
18. Коляда Т. А., Прозоров Ю. В. Банківська справа. 2019, 64-89с.
19. Король М.М. Трансформаційні процеси в Україні в повоєнний період: міждисциплінарні оцінки. 2023, 60-62с.
20. Кричевська Т.О. Монетарна політика як інститут забезпечення довіри до грошової одиниці і банківської системи: логіко-історичний аналіз. 2019, 64-100с.
21. Кричевська Т.О. Пріоритети та інструменти грошово-кредитної політики в сучасних умовах. 2019, 42-47с.
22. Куцик П., Семів С., Куцик В., Полякова Ю., Шевчик, Б. Стан, проблеми та пріоритети розвитку аграрної кооперації в Україні в контексті викликів сучасності. 2023, 282-297с.
23. Ливдар М., Коць О., Олійник Ю. Потенційні загрози впливу крипторинку на фінансові системи світу. Наукові інновації та передові технології, 2023, 5-19с.

24. Мірошник Р., Кухта І. Діджиталізація банківської системи України в сучасних умовах. Економіка та суспільство, 2023, 45-49с..

25. Момот Т.В., Личката К.А. обліково-аналітичне забезпечення оцінки інвестиційної привабливості підприємства в умовах післявоєнного відновлення. 2020, 78-91с.

26. Охрименко І., Білошапка В. Вплив банківського кредитування на економічний розвиток України: реалії та перспективи на тлі війни. 2022, 96-106

27. Петрик О. Політика національного банку України під час війни. 2022, 15-23.

28. Пилипенко В.В., Андрієнко М.М Структура міжнародних банків. 2019, 76с.

29. Прозоров Ю. Інституційна трансформація локальних та глобальних банків розвитку в умовах післявоєнної реконструкції економіки. 2019, 110 с.

30. Роменська К. М. Фінансова система України у воєнний час та її відновлення. 2023, 45-52с.

31. Світлик М. Характеристика сутності банківської діяльності. Актуальні питання у сучасній науці, 2023, 3-9с.

32. Сус Ю. Значення держбанків у забезпеченні теперішнього регіонального розвитку. 2022, 105с.

33. Табачник О. М. Фінансове та економічне довгострокове бачення сталого розвитку аграрної сфери України. 2023, 261с.

34. Тимчак М.В., Король С.Ю. Функціонування та перспективи розвитку ринку банківських послуг в рамках банківської системи України: нормативно-управлінський аспект. Науковий вісник Ужгородського університету. 2023, 161-165с.

35. Ульянова Л.П., Чайка Ю.М. Про деякі проблеми у діяльності українських підприємств за умов сучасної макроекономічної нестабільності. 2023, 184с.

36. Черкашин І. Банківська система України в умовах війни: ключові виклики та важливі трансформації заради виживання. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції „Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах“, №10, 2023, 87-90с.

37. Шаміловська В.А., Солодовникова І.Л. Банківська система в умовах воєнного стану. 2023, 12-18с.

38. Шкільняк М., Мельник А., Микитюк П., Желюк Т., Васіна А., Пушкар З. Менеджмент та публічне управління в умовах післявоєнної відбудови України: актуальні проблеми та концепт їх вирішення. 2022, 175-186.

39. Яценко Б. Становлення сучасного господарства Японії в другій половині ХХ століття. 2020, 11-15с.

40. Яценко Г. Шляхи стимулювання лідерства та інновацій у воєнний та повоєнний час. 2019, 49с.